SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 239. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 16, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ГРУДНЯ 1993. Ч. 239. РІК C.

УКРАЇНСЬКІ РЕФОРМАТОРИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Тут 9-го грудня з ініціятиви 16-ох об'єднань громадян-учасників постійно діючої наради демократичних партій і організацій України створено виборче Об'єднання Реформаторів. Завданням об'єднання є „обрання до вищого законодавчого органу України демократичних смілнвих реформаторів, патріотів, здатних конституційним шляхом швидко і рішуче повести наше суспільство на політичні та економічні реформи".

Для досягнення максимальної репрезентації демократичних сил у Верховній Раді Об'єднання Реформаторів сприятиме кандидатам-інтелектуалам, незалежно від їх партійної приналежности.

До об'єднання увійшли: Народний Рух України, Українська Республіканська Партія, Демократична Партія України, Партія Зелених України, Організація Солдатських Матерів, Спілка Офіцерів України, Союз Українського Студенства та інші демократичні організації.

Співголовами Виконавчого виборчого комітету нарада обрала почесного голову УРП Левка Лук'яненка та члена центрального проводу Руху Сергія Одарича.

В УКРАЇНІ НА ПЕРШЕ МІСЦЕ ВИХОДЯТЬ СПРАВИ БЕЗПЕКИ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 13-го грудня, голова Української Республіканської Партії Михайло Горинь прокоментував результати виборів у Росії. Він сказав, що в російському парляменті „більшість будуть мати імперіялістичні сили Росії, незалежно від того, до якого бльоку вони належать — до правого чи до лівого".

На думку М. Гориня існує небезпека, що „імперські комуністи та фашисти об'єднаються" і тоді Росія може повести агресивну політику щодо своїх сусідів, зокрема України. „Я б сказав, що зараз зовнішня небезпека України стає на перше місце, порівняно із внутрішніми труднощами і небезпеками. Результати виборів у Росії будуть мати надзвичайно великий вплив на всі ті події, які відбуваються в Україні".

Член ЦК Компартії України, перший секретар Миколаївського обласного комітету КПУ Володимир Матвєєв утримався від коментарів з приводу виборів у Росії. Голова Української Селянської Демократичної Партії Сергій Плачинда сказав: „Комуно-фашизм у Росії перемагає. Його субсидує як світовий сіонізм, так і шовіністичні кола. Люди, які, можливо, прийдуть до влади в Росії, будуть вести дуже небезпечну для України політику. Тепер стає помітно: громадськість має дійти до думки, що ми не повинні роззброюватися. Ядерні ракети — це ґарантія миру не тільки в Україні, але й у всьому світі. Жіріновський почне війну проти України тоді, коли з України вивезуть останню балістичну ракету із ядерною боєголовкою. Дуже небезпечно для України, що Президент Кравчук не розуміє: ядерна зброя — ґарантія державности і безпеки. Наш Уряд, владні структури провадять промосковську політику, адже і досі Україна купує у Росії товари у шість разів дорожче, а продає у вісім разів дешевше. У проваллі падає бюджет України. І ще при цьому іде така небезпечна сила, як російський комуно-фашизм. Отже, становище УСДП полягає в тому, що ми можемо роззброюватися як ядерна держава тільки пропорційно до роззброєння інших ядерних держав".

В Україні відзначено День Прав Людини

Київ (УНІАР).— Тут у четвер, 9-го грудня, в приміщенні столичної державної адміністрації відбулися збори громадськости міста з нагоди Дня Прав Людини, який відзначається у всьому світі 10-го грудня.

Збори скликані з ініціятиви українського комітету „Гельсінкі-90", Всеукраїнського Товариства Політв'язнів і Репресованих, Всеукраїнського Комітету Охорони Прав Людини, Української Республіканської Партії та з підтримкою державної адміністрації Києва і Секретаріяту Міської Ради.

Промовці розповіли про історію правозахисного руху України і порушили сьогоднішні проблеми прав людини. Учасники зборів ухвалили текст заяви, у якій сказано, що керівництво України виявилося неспроможним здійснити необхідні реформи і забезпечити соціяльний захист громадян. Вони назвали і факти переслідування громадян, котрі намагаються здійснювати право на свободу слова і релігії. Процес регабілітації йде повільно, постанови Верховної Ради не гарантують прав людини тощо.

Ухвалено резолюцію з протестом проти засудження за журналістичну діяльність до 4-ох років ув'язнення харківського журналіста Олександра Волосова. В резолюції міститься вимога переглянути справу із включенням незалежних юристів.

В День Прав Людини, 10-го грудня, в Україні вперше відбулося читання з питань Прав Людини, організоване Українською Правничою Фундацією, Українським Центром Прав Людини, Українсько-американським бюром захисту Прав Людини, Асоціяцією Українських Правників. Учасники акції зазначили, що Загальну декларацію прав людини ухвалено 10 грудня 1948 року на Генеральній асамблеї ООН. Цей документ став основоположним у побудові сучасного цивілізованого суспільства. У Києві серед учасників читань запитань прав людини блун експерти ООН з прав людини, представни-

(Закінчення на стор. 3)

СВ. МИКОЛАЙ ЗАВІТАЄ ДО ПЛАСТУНІВ

Ню Йорк. — В суботу 18-го грудня о год. 2-ій по полудні до Пластового Дому, 142 Друга аве., завітає до пластової і непластової дітвори св. Миколай. Небесна канцелярія буде відкрита від год. 11-ої ранку. Новацтво Пластової Станиці поставить відповідну сценку, призначену для малих глядачів.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ВВЕДЕННЯ ГРИВНІ

Київ (УНІАР). — Тут 2-го грудня оприлюднено заяву Політичної ради Конституційної Демократичної Партії України з приводу підвищення цін і заборони видавати кредити. Ці заходи уважається ігноруванням законів економіки і дотриманням шкідливих соціялістичних способів господарювання.

Як пишуть автори заяви, „такі дії свідчать про те, що Уряд готується до введення національної валюти — гривні". Цей крок КДПУ назвала „не менш злочинним заходом, як експропріяція". Керівники партії вважають, що вже вичерпані всі політичні можливості для зміни ситуації в Україні, а резиґнації Уряду і Президента не мають сенсу, оскільки теперішня Верховна Рада неспроможна зформувати дієздатний Кабінет Міністрів.

Керівники Національного Банку України спростували чутки про введення національної валюти з 16-го грудня.

Член центрального проводу Руху, відомий економіст Володимир Черняк зазначив, що Рух виступатиме за проведення грошової реформи, але у пакеті економічних реформ. Однак, вважає він, час для введення гривні минув. Зараз же головне — пройти вершок інфляції, зупинити спад виробництва та зформувати стабілізаційний фонд.

На засіданні Кабінету Міністрів 13-го грудня обговорювано невідкладні заходи для поборення гіперінфляції. Василь Євтухов сказав, що 14-го грудня Верховна Рада розгляне проєкти, підготовлені ще Урядом Леоніда Кучми, де передбачені ринкові відносини в поєднанні з певними елементами дисципліни. Особливу увагу звернено на стимулювання експорту. З приводу запровадження надзвичайного економічного стану, Євтухов сказав: „Ні про який надзвичайний стан не йдеться. Виробляється конкретні кроки для виведення економіки з кризи".

Міністер економіки Роман Шпек повідомив, що антиінфляційні заходи будуватимуться на засадах „макроекономічної стабілізації": демонополізація, роздержавлення та приватизація.

Голова Національного Банку України Віктор Ющенко на запитання кореспондентів відповів, що грошова реформа буде в „четвер", але не сказав у який. Звідси й чутки про 16-го грудня.

В Україні

КИЇВ. — Фонд Відбудови Економіки України, очолюваний економістом Володимиром Лановим, ініціював проведення установчого з'їзду Спілки Приватних Власників України. Понад 20 керівників промислових, комерційних банківських, приватних структур створили комітет для його організації. Спілка вноситиме ринкові зміни, відроджуватиме українську економіку і візьме участь у виборчій кампанії, підтримуючи політичних діячів ринкової орієнтації.

КИЇВ. — Голова парляментарної комісії Михайло Гришко та керівник Центральної Виборчої Комісії Іван Ємець організували семінар п.з. „Вибори народних депутатів України: питання законодавства і практики". Учасники семінару провели „круглий стіл" з групою слухачів Центру підвищення кваліфікації Інституту державного управління при Кабінеті Міністрів України. Наголошувалося на необхідності якнайшвидшого схвалення нової конституції України для проведення політичних і економічних реформ.

ХАРКІВ. — Тут перебуває інспекційна група військовиків із ЗСА, яку очолює полковник Ґаллаґер. Американські інспектори відвідали харківський бронетанковий завод, де спостерігали за процесом знищення бойової техніки.

ЛЬВІВ. — Народний депутат України Тарас Стецьків заявив, що в наслідок „дилетантської політики Верховної Ради" в Україні впало виробництво і розрослися цілі мережі тіньових структур. Уряд підвищує ціни, друкує гроші і дає змогу тіньовим підприємцям багатіти. А це люди і структури, „котрі є при владі, зокрема, колишні комуністи".

КРИМ. — Віцепрем'єр-міністер України Валерій Шмаров і заступник голови Ради Міністрів Криму Андрій Зенченко досягли домовлення про введення режиму відкритої економіки в Криму. Буде створено центральний республіканський банк Криму, банк реконструкції та розвитку і кримське митне управління. Буде вільніший режим реєстрації чужоземних фірм, підприємств та банків.

ЛУГАНСЬКЕ. — Під час зустрічі представника Президента в області з урядовою комісією, яка прибула на вимогу державної адміністрації, представники „лівих" рухів та організацій провели пікетування обласної державної адміністрації під гаслами „Не допустимо голодомор-33". Учасники пікетування закликали до відновлення СССР.

ЧЕРНІГІВ. — Тут уже понад 45 днів страйкують працівники видавництва „Десна". Вони протестують проти рішення Чернігівської Обласної Ради об'єднати дефіцитну газету „Деснянська Правда" з видавництвом „Десна". В наслідок цих дій видавництво теж стало дефіцитним підприємством. Звернення до Верховної Ради і Президента залишилися без відповіді.

ВІННИЦЯ. — Рада Федерації Профспілок Вінниччини різко засудила рішення Уряду про підвищення цін, звинувативши Кабінет Міністрів у тому, що він хоче вирішити проблеми коштом робітників. Рада Федерації Профспілок вимагає від Президента, Верховної Ради і Уряду накласти мораторій на рішення про підвищення цін і надати додаткові уповноваження реґіональним органам управління.

КЕРЧ. — У цьому кримському місті введено надзвичайний стан в енергетиці. До органів керівництва надзвичайним станом увійшла практично вся колишня компартійна номенклятура міста. Народові продемонстровано, що справа з електрикою поліпшується — світло посеред дня уже не виключають.

Вишкіл в Ель Сальвадорі продовжувався ще в 1990 році

Вашінґтон. — Новорозсекречені документи про справи американської політики в Центральній Америці вказують на те, що ще в 1990 році військові експерти ЗСА вишколювали цивільних фанатиків, яких сьогодні пов'язують з убивствами невинних людей у Ель Сальвадорі. Ці документи Державного департаменту є частиною 12,000 документів, що їх останньо розсекречено, а ті що відносяться виключно до вищезгаданої справи віднайшли дослідники Архівів крайової безпеки — приватної фундації, яка працює над розсекреченням документів під перівництвом Роберта Вайта.

Вишкіл екстремістів проходив вже тоді, як не було жодної загрози зі сторони комунізму, а Уряд президента Джорджа Буша в той самий час намагався знайти мирну розв'язку існуючих конфліктів у Центральній Америці. Не припинилися вони також і після того, як тодішній американський амбасадор у Ель Сальвадорі Вілліям Вокер повідомив про ці події Державний департамент окремою телеграмою в жовтні 1990 року. Він описав ці бригади, як затіяння кількох десяток багатих молодиків-фанатиків, що шукають пригод, а цитуючи звіти американської розвідки підкреслював, що „ці загони є тільки прикриттям для діянь загонів смерти". Одначе всі ці перестороги не мали жодних впливів на припинення дій американських військових експертів у Ель Сальвадорі.

Документи підтверджують, що військо Ель Сальвадору та частини державної безпеки були пов'язані з діями загонів смерти, які впродовж внутрішньої війни в роках 1980—92 були причетними до вбивств багатьох невинних осіб, включно з масакрою шістьох єзуїтських священиків. Одначе американські військові чинники настоювали на продовженні вишколу та старалися применшувати активність цих загонів.

Сьогодні члени Конгресу та Уряд президента Билла Клінтона, як також офіційні чинники Пентаґону та Державного департаменту, заявляють, що сам факт про дальший вишкіл цих загонів американськими експертами підтверджує, що в той час військові старшини ЗСА працювали у протилежному напрямку від американських дипломатів.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Японії Морігіро Госокава заявив, що його уряд скасовує існуючу від 1942 року заборону на імпорт рижу. Цю заборону було запроваджено як засіб „харчової безпеки". Саме того дня, в понеділок, 13-го грудня, коли прем'єр прилюднив свою заяву, до берегів країни підпливав американський корабель з 7,200 тоннами рижу. Цей вантаж є частиною „надзвичайної достави" у зв'язку з неврожаєм рижу цього року. Спостерігачі годяться, що рішення Японії позитивно вплине на хід женевських переговорів щодо торгівлі і тарифів.

ШВЕДСЬКА ТЕЛЕВІЗІЯ повідомила, що усім митницям на півночі країни заряджено бути особливо пильними, оскільки через шведський кордон міжнародні контрабандисти можуть перевозити так звані радіоактивні стрижні, викрадені цими днями на базі атомових човнів в російському місті Мурманську. До подібних заходів вдалося і Норвегія. Шведські і норвезькі експерти вважають, що з урану, котрий міститься у викрадених стрижнях, можна виготовити атомову бомбу.

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Сандей Таймс" повідомляє, що лідер Палестинської визвольної організації Ясір Арафат має намір вимагати від Великобританії повернути палестинцям золото на суму понад більйон фунтів стерлінґів. Мова йде про золоті запаси, котрі колись належали Османській імперії і потрапили в руки англійців, коли Палестина перебувала під британським протекторатом.

ВІННІ МАНДЕЛА, дружина лідера Африканського національного конгресу Нелсона Мандели, вернулася в політичне життя країни. Цими днями річна конференція жіночої ліґи АНК вибрала її президентом цієї організації. У вересні минулого року В. Мандела вийшла зі складу ліґи, а також з проводу АНК, і з того часу була в опозиції до Н. Мандели, гостро критикуючи його за „угодівську політику" щодо білої меншини і за відмову від „революційних принципів боротьби за інтереси чорних".

ЗА ОСТАННІ ТРИ дні до жертв політичного насильства в Південно-Африканській Республіці додалося ще 23 особи — переважно у висліді кривавих сутичок між членами Африканського національного конґресу і прихильниками зулюської партії Інката. Крім відомих формацій, у ПАР почала діяти ще одна група чорних африканців — так званий Комітет повернених еміґрантів, метою якого є збройна боротьба з Африканським національним конґресом. Як заявив лідер Комітету Пат Ґльонґване, члени його групи — це колишні члени АНК, які зазнали репресії у спеціяльних таборах АНК в сусідніх африканських країнах.

ЗА ОСТАННІ ТРИ роки в Чехії зареєстровано 100 расових конфліктів. За цей час вбито 16 циганів, акції насильства здійснено щодо румунів, болгарів і в'єтнамців. В Чехії тепер діє 15 фашистських і расистських організацій, виходить 12 газет і журналів цього ж напряму. Тижневик „Політика", наприклад, дійшов до того, що вмістив на своїх сторінках список відомих діячів чеської культури, яких звинувачувалося в тім, що вони є „законспірованими жидами".

РАДІО ЯПОНІЇ повідомило, що молодшого брата президента Північної Кореї Кім Ір Сена, Кім Ен Джу, вибрано заступником голови Верховного народного віча країни. Спостерігачі покищо не можуть пояснити, з якою метою це зроблено — чи задля суперництва з головним претендентом на пост „вождя" Кім Чен Іром, сином президента, чи навпаки — для сприяння йому.

ЗСА І СПІЛЬНИЙ РИНОК ДІЙШЛИ ДО ЗГОДИ

Женева. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, двоє могутніх торговельних партнерів — З'єднані Стейти і Европейський союз, який об'єднує 12 країн, досягнули у вівторок, 14-го грудня, компромісу на переговорах щодо міжнародної торгівлі. Це дало можливість підписати головну угоду вчасно — до 15-го грудня. Річ у тім, що саме цей день був останнім, коли Конгрес ЗСА міг розглянути договір без права вносити в його текст будь-які поправки, тобто або в цілому прийняти його, або в цілому відкинути. У тому випадку, коли угоду було б підписано після 15-го грудня, Конгрес дістав би право щось додавати, а від чогось відмовлятися, а ці зміни, в свою черґу, могли не сподобатися будь-якій зі 116 країн — учасниць переговорів, отже угода ніколи б не здійснилася остаточно.

Компроміс, досягнутий між торговельним представником ЗСА Мікі Кентором і його колегою зі Спільного ринку Леоном Бріттеном, полягає передусім у тому, що велика европейська компанія Ейрбас Індастріс буде позбавлена державних субсидій, таким чином її конкуренція з подібними американськими компаніями стане більш справедливою. Зате делеґації Спільного ринку вдалося залишити митні перешкоди на шляху американської телевізійної і кінопродукції в країни Европейського союзу. Американські кінокомпанії наполягали на більш вільному доступі до Европи, однак европейці, передусім французи, виступили проти цього, побоюючись „американізації европейської культури".

Щодо субсидій для сільського господарства, то вимогу французів продовжувати ці субсидії відкинено.

ЯРМАРОК ЩЕ ВІДКРИТИЙ

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку пригадує, що різдвяний ярмарок із численними експонатами буде ще відкритий в п'ятницю, 17-го, в суботу, 18-го і у неділю, 19-го грудня. Ярмарок проходить в приміщеннях ОМУА на четвертому поверсі, 136 Друга аве., та є відкритий для зацікавлених в п'ятницю від 6—8-ої вечора, в суботу від 11—4-ої, а в неділю від 1-ої до 4-ої по полудні.

Уряд України затвердив тривалість робочого дня

Київ (УНІАР). — Тут 10-го грудня Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про тривалість робочого дня працівників державної виконавчої влади і місцевих рад.

У зв'язку з встановленням в Україні 40 годинного робочого тижня, для працівників міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій і місцевих рад народних депутатів рекомендовано встановити таку тривалість праці: понеділок, вівторок, середа, четвер — 8 год. 15-хвилин, п'ятницю — 7 годин. Вихідні — субота і неділя.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ пресової служби американської амбасади в Україні на пресконференції у Державному департаменті ЗСА, Крістін Шеллі, заступниця речника Державного департаменту сказала, що ЗСА вбачають позитивні зрушення в Україні, які випливають із запевнення Президента України Леоніда Кравчука, що він плянує знову винести питання ратифікації договору Старт—1 на розгляд новообраної Верховної Ради наступного березня. Як відомо, Президент Л. Кравчук минулого тижня публічно заявив, що Україна поширить процес деактивізації своїх стратегічних ядерних сил на ракети типу СС-24. Ці акції означають, що „в Україні готові посуватися вперед з переведенням в життя Старт—1 і приєднатися до Лісбонського договору". Вона також зазначила, що підписання 5-го грудня угоди про здійснення демонтажу та знищення ракет дозволить ЗСА надати Україні допомогу згідно з програмою Нанна-Луґара як тільки в Україні набере чинности рамова угода, підписана при кінці жовтня під час відвідин у Києві секретаря Державного департаменту Воррена Кристофера.

У ПОНЕДІЛОК, 13-ГО ГРУДНЯ, стейт Висконсин повідомив, що до 1999 року цілковито вийде зі системи урядової допомоги потребуючим і замінить її своїм власним досі не виявленим пляном громадської допомоги. Цю заяву своїм підписом узаконив губернатор стейту Томмі Томпсон і цим зробив перший крок у мабуть таки важкій майбутній дорозі до зміни урядової допомоги потребуючим, яка існує в ЗСА від часу депресії. Цей закон підписано після кількамісячних уважних маневрувань не тільки губернатора Т. Томсона — консервативного республіканця, але також з участю демократичних законодавців стейтової леґіслятури, які не надто вірили, що губернатор відважиться підписати так делікатну політичну справу.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ вказують, що кількість чорних і еспаномовних студентів у десеґреґованих школах, де вони вже становили поважне число значно збільшилося в останніх роках. І все це не зважаючи на довгі роки зусиль, щоб інтеґрувати шкільництво в Америці та витрату багатьох міл. дол. Досліди переводили науковці проєкту десеграції шкіл при Гарвардському університеті. У своєму заключенні вони підкреслюють, що причиною того явища є приріст населення у цих громадах, як і зріст іміґрації, а не втеча білих до підміських околиць.

ЗАКОН, ЯКИЙ ЗАБОРОНЯЄ допомагати у самогубстві у стейті Мишиґен був визнаний неконституційним у понеділок, 13-го грудня, в Дітройті суддею, повіту Вейн, який розглядав справу пов'язану з д-ром Джеком Кеворкіяном. Одначе власті у сусідньому повіті Овкленд, які вже два тижні тримають в ув'язненні 65-літнього д-ра Дж. Кеворкіяна за переступлення саме цього закону, заявили, що це схвалення не відноситься до їхнього повіту і вони не думають його з цього приводу звільняти з ув'язнення.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дискусійна перемога Б. Єльцина

За недокладними ще інформаціями про вислід перших після розвалу імперії парламентарних виборів у Росії, президент Боріс Єльцин дістав перемогу у схваленні нової конституції. Її тексту не оприлюднено, але в отих інформаціях сказано, що він дістав більші конституційні права, як їх має будь-який державний провідник на Заході.

Неґативною сторінкою висліду виборів є поважне число нових депутатів — комуністів і націоналістів. Називають, наприклад, прізвище відомого у Росії імперіяліста і неділимця Владіміра Жіріновського, який одверто проповідує поширення кордонів Росії на Прибалтійські країни, Україну і Молдову, ба навіть на американську Аляску, яку за царату продали Америці. Ясно, що комуністи і неділимці створять у новому російському парляменті бльок нової опозиції проти Єльцина. Однак нема причини до якоїсь паніки. Поперше, Єльцин має вже досвід з парляментарною опозицією і коли він зліквідував її з допомогою армії, не вагаючись зламати конституцію, то тепер у новій конституції дістав право розв'язати парлямент, якщо він робитиме йому якісь авантюри. Подруге, чуємо, що російські виборці все ж заявилися за демократію і за економічні реформи по лінії вільного ринку. Воно суперечить ідеології фашистів.

Голосування відбувалося на величезній території Російської Федерації і промине час, поки появиться остаточний вислід. Покищо виходить, що ті вибори не були погані ані для Росії, ані для України. Поява в новому парляменті названого вгорі фашиста Жіріновського, який одверто пропаґує поворот до кордонів Совєтського Союзу, мусить прохолодити американських ентузіястів Росії та водночас дає першорядний арґумент Україні зберігати ядерну зброю до часу, поки не матиме забезпечення своїх кордонів. Кожна велика подія у світі має свої додатні й від'ємні сторінки, як це буває також і в житті кожної людини, родини і суспільства. Нема у світі такого ладу, щоб усе було біле, або усе було чорне. Мудрість державних мужів має шукати балянсу. Під кінець XX сторіччя не мають шансів успіху екстремісти, зліва чи справа. Світ Европи — це не Балкан і Україна та інші визволені народи, це — не Боснія. При всьому проросійському запамороченні американських політиків, які не знають історії східньоевропейських народів, вони напевно зацукаються, коли вирине загроза балканізації сходу Европи.

Вже в найперших повідомленнях з Москви комунікатів Ассошіейтед Пресс пригадуються деякі заяви В. Жіріновського, який в новому російському парляменті мав би перейняти ролю Алєксандра Руцкого. Отож американські засоби масової інформації звернуть увагу керівних чинників в Америці та европейському Заході, що треба пильно стежити за дальшим розвитком подій у Росії. Як уже не раз бувало, зверталося на цьому місці увагу, що Україна тягнеться у хвості Росії. У цьому випадку демократичний табір в Україні дістав наявний приклад, яку силу ще становлять російські комуністи і неділимці і що створення сильного українського демократичного бльоку у прийдешніх виборах — це питання: бути-не-бути нашій українській молодій державі.

Час летить із суперсонічною швидкістю і вже не тільки Різдво Христове, але і березень з його українськими виборами за порогом. Того часу не вільно прогайнувати і треба той час виповнити зусиллями щодо поправи економіки, щодо ліквідації масового злочинства і щодо ліквідації надмірного українського партійництва. Останні вибори в Росії — це мементо для всіх українських патріотів без уваги на штудерні назви їх партій та організацій.

Микола Руденко

ЧИ ВИСТОЇТЬ УКРАЇНА?

I

Ось уже п'ять місяців живу в Америці. Дивлюся на Україну здалеку, через фантастичні багатства крамниць та вітрин, приміряючи все до батьківщини: чи буде колинебудь і в нас отаке розмаїття харчових продуктів та іншого краму? Розумію, що за два роки Америки побудувати не можна, та все ж непокоїть запитання: чи доживу бодай до італійського або грецького добробуту на нашій згорьованій землі?

Іще раз переконався: щоб писати про Україну, треба там жити. А проте наступна моя стаття буде написана вже в Києві. Воно, мабуть, корисно отак міняти оглядові майданчики: на Ню Йорк подивитися з Володимирської гори, а на Київ — із 107-го поверху Світового торговельного центру. Це допомагає встановити відстань, котру забезпечує лише історія.

Той Київ, яким він був п'ять місяців тому, живе в мені всіма своїми реаліями. Але ж це зовсім не той Київ, яким він є сьогодні. Я пережив ленінградську бльокаду й добре знаю, як воно зимується в помешканнях, котрі не опалюються. Не доведи, Господи!..

А проте, я не відривав вуха від радіоприймача, отже інформації мені не бракує. Скажімо, виступає якийсь економіст і наводить такі неймовірні дані: за півтора року паливо в Україні подорожчало в 69,000 разів (?!). Це мені здається чимось несусвітенним. Починаю сам рахувати. До кризи бензина коштувала 30 копійок за літр, тепер коштує 1 доляр за літр. У свою чергу за доляр у Києві дають сьогодні 30,000 карбованців. Простенькі обчислення показують: бензина подорожчала у 90,000 разів. А газ іще більше. То яка ж економіка витримає отаке карколомне навантаження?

На початку століття взагалі не існувало такої проблеми: орали й перевозили вантажі кіньми та волами. Тоді Україну можна було вважати самодостатньою державою. І Українська Народна Республіка, звичайно, вистояла б, якби на неї не рушили московські війська. Нас покищо від цього кривавого лиха Бог милував. Отож ми гопакували від радости на Хрещатику, мабуть, з півроку, навіть не догадуючись, що до нас підкрадається не менший ворог: відсутність енерґоносіїв. Тут ми виявили таку економічну безграмотність, що й думати про це соромно. Припинили будівництво уже напівспоруджених атомних електростанцій, спинили також діючі бльоки Чорнобильської АЕС. І звідки ж ми збиралися отримувати електроенерґію, якої нам бракувало? Дуже просто: запроєктували замість атомних... ґазові електричні станції й теплоцентралі. Уявіть собі, навіть Донбас перейшов із вугілля на ґаз та мазут. І це тоді, коли було вже ясно: Росія не збирається в майбутньому забезпечувати нас майже безплатним паливом — адже ж ми відокремилися від неї, вирішили бути самостійними.

Опалювати котельні (ба, навіть електростанції!), замість вугілля, ґазом і мазутом — це однаково, що, маючи в торбині лише кусень хліба, вимагати, аби тебе хтось тричі на день годував паюсною ікрою. Тільки нею та ще й день при дні. Сьогодні питаємо себе: як можна було на таке розраховувати?! Нехай обивателі своєчасно не отямилися, але ж де були керівники нашої держави? Про що думали вчені-енерґетики? Сьогодні ясно: треба було відразу ж переобладнувати всі парові казани на опалення вугіллям — і теплоцентралі, і автономні котельні, й особливо електростанції.

Резерви вугілля в Україні величезні, вистачить до входження в дію електростанцій на термоядерній синтезі, що вже сьогодні виглядає цілком реально. Нам треба зрозуміти: і нафта, й вугілля — це є енерґоносії, видані землянам з тим самим розрахунком, з яким природа закладає в яйце білок, аби ембріон встиг виростити дзьоба, розбив ним шкаралупу й вийшов на зовнішній харч. Зовнішній — означає космічний. Термоядерні електростанції дадуть нам безмір енерґії — адже ж їхнім паливом є водень, а його в океанах стільки, що не спалити й за мільйони років. Другим видом космічної енерґії є звичайний хліб, який приходить від Сонця.

Нам Бог подарував самостійну державу не тоді, коли вона рухалася на кінських та волячих ногах, і не тоді, коли люди навчаться брати енерґію просто з води (термоядерна синтеза) — нам без жодного пострілу подаровано самостійну державу між тим і тим періодами — а це лише одне століття в історії людства! До XX століття не знали про бензину, а в XXI першому столітті забудуть про неї. Саме в оцей історичний інтервал Провидіння вмонтувало нашу державну самостійність, аби випробувати наш народ на стійкість і мудрість.

Щодо мудрости, то вже ясно: екзамену ми не витримали. Як мовиться, ми розумні пізнім розумом: нас треба поморозити бодай одну зиму, щоб ми навчилися користуватися тією енерґією, яку Бог дав — тобто вугіллям. Першими це зрозуміли в місті Антрацит на Донбасі й почали виготовляти парові казани під вугілля. Гадаю, не треба довго думати, аби по всій Україні вже сьогодні розпочати цю не вельми хитру перебудову.

Але ж ось заковика: наші люди не звикли братися за справу, якщо не було вказівки. То, може, знайдуться в українському Уряді розумні голови, які очолять цю перебудову? Чи, може, й наступної зими наші урядовці сидітимуть у своїх кабінетах, не знімаючи модерних кожухів?..

Щодо стійкости нашого народу, то тут, здається, все гаразд. Навіть більше, ніж гаразд. Недавно, вже в розпалі кризи, в Києві провели широке опитування на тему: як би ви голосували, коли б сьогодні відбувся референдум щодо незалежности України? Мало хто сподівався на такий результат: за незалежність висловилося понад 80 відсотків опитаних. Лише на 10 відсотків менше, ніж у грудні 1991 року. І це в той час, коли в Києві все ще переважає російська мова. Отже мова — не єдина ознака патріотизму. Це змушує нас бути делікатними в мовному питанні. Принаймні якнайменше користуватися методами примусу. Безумовно, українізацію слід плянувати, але треба шукати для неї таких форм, які б не принижували людської гідности. Я про це нагадую ось чому: гостей з діяспори найбільше дратує те, що на транспорті, на базарах, на київських вулицях усе ще поширена російська мова. Якщо ми віримо, що прийшли не на рік-другий, а навіки, то маємо розуміти: у нас є час для залагодження цієї дражливої проблеми. Та якщо ми будемо не льояльні до російськомовного населення, нам не обминути кривавих катаклізмів. У Молдові криваві події розпочалися саме тому, що після проголошення незалежности відразу ж почали впроваджувати молдовську мову. І робили це нетактовно, виявляючи неповагу до російськомовного населення.

Чи вистоїть Україна? Чи не поповзе на колінах до Москви, як це зробила Грузія? Хочеться вірити, що цього не станеться. В Україні, на відміну від Грузії, є імунітет, вироблений попередніми лихоліттями. Українці давно вже звикли жити „з-під ніг" — тобто з власного городу, не розраховуючи на державне забезпечення. Про село не варто й казати — там майже 70 років нічого не отримували за власну працю. Навпаки, саме сьогодні селяни мають доволі збіжжя. А є збіжжя — є птиця, яйця, свинина. З Москви передають: площа біля Київської станції й сусідні вулиці завалені українськими ковбасами, м'ясивом, яйцями тощо. Все це лежить просто на засніженому асфальті — хто шмат картону підстелив, а хто пластик. Звичайно, в цьому мало радости: українські селяни вважають російський рубель валютою, а купоно-карбованці — безвартісними папірцями. Це гірко, що й казати. А проте є й інший бік справи: Україна мерзне, але ж не голодує.

Міські люди в переважній більшості також запаслися картоплею та іншими овочами. У багатьох (може, навіть у половини) є хати в селі: або там живуть старі батьки, або придбали порожні оселі, котрі стояли з забитими вікнами. Сьогодні майже неможливо купити хату в селі — всі розкуплені. Щодо старих мешканців міста, то тут діє державний закон: найменша пенсія завжди удвічі більша від найменшої заробітньої платні. З цього приводу можна почути багато нарікань чи навіть демагогічних мітинґувань. А проте я вважаю, що таке співвідношення виглядає цілком справедливо: якщо ти молода і здорова людина — шукай, трудись, виявляй ініціятиву.

Отже назагал я вважаю наш народ значно більше пристосованим до економічних негараздів, ніж росіяни або грузини. Я, власне, й виріс „з-під ніг" — із тих шматочків землі, які мати вишукувала поміж донецькими териконами. Та хіба тільки я? Майже всюди по селах і містечках в Україні люди жили не з державного чи колгоспного, а з власних городів. У нас кажуть: є руки-ноги, то не вмреш з голоду — земля прогодує. А про старих та інвалідів має подбати держава.

Проте я далекий від того, щоб ідеалізувати наше становище — небезпек багато, навіть дуже багато. Одну з них я спробую розглянути детально. Мабуть, не тільки я, а й чимало інших покладали великі надії на Леоніда Кучму. Був час; коли оцінка його в Україні удвоє перевищувала оцінку Леоніда Кравчука. Сьогодні оцінка його значно впала, а проте тримається майже на рівні президентської. І саме в цьому я вбачаю небезпеку. В чому тут справа? Ось у чому. Кілька місяців тому Л. Кучма почав виявляти себе надзвичайним другом Москви. Це, може б, і не приголомшило нас, якби він не почав запевняти, що Україна загине, якщо не прихилиться знов до Москви. Його запопадливість у цих запевненнях багатьох депутатів насторожила — Кучмі відмовили в довірі. Я все ще гадав, що це несправедливо — він просто розгубився і запанікував. Приблизно так про нього висловився і Володимир Яворівський. А Лариса Скорик, Михайло Горинь, Олесь Шевченко і багато інших просто називали його зрадником.

Та буквально вчора (6-го грудня) я увімкнув приймач і почав слухати доволі розлоге інтерв'ю Л. Кучми для Радіо Свобода. Ось головні тези цього інтерв'ю 1). Україна вже впала й без допомоги Росії не підійметься; 2). В Україні немає енерґоносіїв, а там, де їх немає, не може бути й держави; 3). Росії невигідно підтримувати союз з нами. Ми це якнайшвидше маємо усвідомити і проситися назад, до економічного союзу, щоб не було пізно.

Закінчення буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Подорож у засвіти

Здавалося б, що в наших часах, майже фантастичного злету науки та технології, у виді розбиття атому, вичалу людини на місяць та подиву гідного змагу медичних наук зі смертю, немає на світі, крім сорока членів французької Академії Наук, жадних безсмертних людей. Звичайно, існують на світі одиниці, що цікавляться реінкарнацією чи позагробовим життям, але для більшості — життя має своє неухильне завершення, у виді смерти.

Але це, не стоїть на перешкоді багатьом мріяти про безсмертність. І не тільки мріяти, але й вірити у всі здійснення. У 1492 році, коли Колюмб причалив до одного з островів Караїбського моря, прошибла крізь відомий в тому часі світ фантастична вістка про відкриття „Нового Світу", Папі Іннокентієві VIII зроблено перелив крови в тій добрій вірі, що він запевнить йому безсмертя, а щонайменше відмолодження. Але Папа помер, ніхто бо в тому часі ще не знав про існування різних груп крови. Сьогодні, після 500 років, медицина зробила, майже неймовірний стрибок вперед, а її адепти знають теж про медицину багато більше ніж їх побратими, за часів понтифікату Іннокентія VIII.

(Ґеронтологія — наука про старіння живих організмів).Твердять, що за найближчих 200 років, медицина прибавила людям 30 років життя, а ґеронтологи — оптимісти цю цифру ще подвоюють. Мало того, д-р Артур Кларк, англійський автор повістей з ділянки наукової фантастики та відомий популяризатор науки, передбачає, що за 200 років людина буде безсмертна. „Блаженні — віруючі!"

У 1964 році Роберт Еттінґер, професор фізики з Гайленд коледжу в Дітройті, в книжці „Перспектива безсмертности", пише дослівно, що „біологічна смерть залежить, не тільки від стану людського тіла, але також від стану медичних наук. І тому сьогоднішній труп може бути завтра медичним пацієнтом". На його думку, наприклад, замороження померлої людини, у хвилині її клінічної смерти (припинення биття серця, віддихання та припинення дії хвиль мозку), може припинити клітинну смерть.

Незворотна деґенерація чи пак розклад індивідуальних клітин людського тіла починається щойно два дні, після клінічної смерти. Для цього аспекту лікування, непотрібні будуть ні цвинтарі, ні крематорії, ні домовини, але „спальні", у виді кріогенної (замороженої) лябораторії та ліжка, за яке правитиме металевий барабан, подібний до нагрівника води, сповнений плинкого азоту, в якому лежатиме чи висіти наш заморожений „подорожник — до вічности" До речі, згаданий металевий барабан буде устаткований симуляторами дії серця і легенів та пристроєм для протидії незворотним змінам у мозку. Коли температура тіла обнизиться до десяти ступенів Цельзія, кандидатові на замороження стягнуть природну кров, замість якої впорскнуть йому спеціяльно спрепарований розчин та гепарину для протидії кристалізації та ціпеніння крови.

Під сучасну пору в заморозній (криогенній) лябораторії у Фініксі, Арізона, висять поряд із собою шістнадцять „подорожників у засвіти", що йдуть на своє відмороження та пробудження з глибокого, заморозного сну. Їх перевага над тими, що повмирали природною смертю, заснована на надії, що за десять, 50 — чи навіть 100 років, хтось їх збудить із заморозного сну та приверне до життя, з тим що медичне знання в тому часі, не тільки зуміє вилікувати їх, з їх смертних недуг, але водночас припинити їх процес старіння.

Першою людиною, що дала себе заморозити був професор психології Бедфорд, що помер на пістряка легенів. Проф. Бедфорд вирішив себе заморозити під впливом книжки проф. Еттінґер опублікованої в 1964 року п. з. „Перспективи безсмертности". Реалістично беручи шанси „воскресіння" тих всіх людей мінімальні, коли взяти по уваги, що більшість з них були заморожені і у спально пошкодженому стані, а деякі з них навіть декілька днів, після їхньої клінічної смерти.

А тепер порівняймо кошти традиційного похорону з коштами замороження, відмороження, щомісячної заміни плинкого азоту, обслуги та користування заморозною „лябораторією" та лікарською послугою. Під теперішню пору, кошти купівлі площі землі під гріб, кошт похорону, домовини, посмертних оголошень, тризни, подяки, поставлення невеликого пам'ятника, його консервації та обслуги гробу, будуть дорівнюватися 5,000—10,000 долярам. Кошти замороження, відмороження і т. д., легко беручи, коливатимуться між 50,000 та 100,000 дол., залежно від тривалости замороження, якости заморожного приміщення та лікарської послуги.

Родина та приятелі „мандрівників у засвіти", підсвідомо, мабуть, розуміють нереальність цієї ідеї замороження, але психологічно, вони не вважатимуть їх померлими, але радше в

(Закінчення на стор. 3)

Роман Гавриляк

У 50-ЛІТТЯ ПОСТАННЯ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

III

Ми йшли до Дивізії не тому, щоб німцям „помагати", але ми мали свій в тому дуже оправданий інтерес. Так, тепер ми йшли разом з ними боротись проти нашого найгрізнішого ворога — большевиків, з якими нам треба й так розправитись, а що йдемо це тепер робити разом з німцями, це є ціна яку ми мусимо заплатити за зброю, вишкіл та досвід у модерній війні. Ми мали свій розрахунок, щоб мати власну збройну силу, а вони ще надіялися, що ми їм допоможемо побороти большевиків незважаючи на безнадійну мілітарну ситуацію на сході. Отут якраз наші зацікавлення збігалися, і вони й ми хотіли Дивізії, але кожний партнер з іншої причини, як пізніше показалося й для однієї й другої сторони незреалізованої, без очікуваних наслідків.

Візьмім тепер до уваги західніх альянтів. Вони ввійшли в союз з найбільшим злочинцем, який будь-коли жив на світі, а саме зі Сталіном та його „імперією зла", на те, щоб перемогти другого злочинця Адольфа Гітлера і його систему. Чому якраз їхня боротьба вважається шляхетною, без уваги на те, що їхню перемогу осягнено з допомогою союзника-злочинця, а тут знову нашу так само шляхетну боротьбу проти „імперії зла" за нашу державу та свободу знеславлюють через наше коньюнктурне пов'язання з ворогом нашого ворога, який теж був другою імперією зла? Чи тут не є очевидний моральний паритет між обома намірами?Альянгські вояки, які співділи разом з Червоною армією вважаються великими героями, а нас дехто вважає за наємників та коляборантів, а це тільки тому, що вони війну виграли в союзі зі Сталіном, а нам не вдалося осягнути нашої цілі.

Щойно тепер світ починає дивитися на злочини Сталіна та його Комуністичної партії з більше об'єктивної перспективи, хоча ці злочини, та мільйони невинних жертв перевищали далеко те, що накоїв Гітлер та його нацисти. В минулому засоби масової інформації на Заході промовчували злочини Сталіна через цілі декади, а злочини Гітлера дуже радо, поквапно та докладно публіковано та документовано. Гітлер знищив 6 млн жидів (окрім того велике число українців та інших народів), Сталін знищив 6—10 млн. українців голодом та величезне досі не означене докладніше, число в тюрмах та ҐУЛаґах. Про жидівський голокост засоби масової інформації на Заході розголошують цілий час, а про наш майже не згадують. Чим жидівські жертви — цінніші, як українські та інших народів?

Ми одні з перших пізнали зло совєтської системи та на власній шкірі дошкульно відчули, всі нещастя, які ця система приносить, і тому наш народ перший підняв зброю, щоб її поборювати всілякими способами, включно вживаючи німецьку зброю, як це було у випадку нашої Дивізії.

Чи не такими самими міркуваннями кермувались наші Січові Стрільці у Першій світовій війні? Вони ж були в ідентичній ситуації як ми, та кермувались такими самими мотивами. Про них ми стільки наслухалися та начиталися, та виховувались на їхній традиції у міжвоєнному періоді, чи не відіграли вони преважливої ролі у нашій визвольній війні? Коли їх творили вони теж не йшли боротися за Австрію, але їм присвічувала ідея української державности. Їх уважається за національних героїв, для них місце у нашому національному пантеоні, а про наші зусилля та жертви наша громадська опінія здебільшого мовчить. Як колись висловився один мій колеґа: „Чомусь дуже скоро зів'яли ті квіти, що ними нас прощало населення міста Львова, як ми виїздили на вишкіл до Дивізії!" Ми не маємо найменшої причини себе оправдувати, наша совість чиста. Ми повнили наші воявські обов'язки чесно, нікому кривди не заподіяли та втримали нашу зброю чистою до кінця! А це могло бути тяжко в обставинах жорстокої війни.

Наші сусіди поляки кількакратно творили леґіони, й вкінці їхня леґіонова політика увінчалася успіхом, коли у 1918 році леґіони Пілсудського причинилися у рішальний спосіб до відновлення польської держави. Пригадаймо леґіони Домбровського під час наполеонських війн, та II корпус ген. Андерса під час Другої світової війни. Чому ж то нам мають усі мати за зле, що й ми уживали подібних чесних засобів як інші народи, щоб осягнути свою державність? Після війни нас контролювали, перевірювали багато разів, урядова комісія судді Дешена в Канаді перевірювала нас через два роки, та нічого проти нас не знайшовши, бо знайти не могли, вкінці вийшла з остаточним звідомленням про нас такого змісту якби його написав якийсь дивізійник.

Але така вже, мабуть, доля вояків, що програли війну. Їх чіпляються, пробують очорнювати та судити за злочини, що їх вони не вчинили, а що їх доконали інші.

(Закінчення на стор. 3)

У 50-ліття постання...

(Закінчення зі стор. 2)

Зате переможці грали тут ролю суддів, хоча у них самих обмазані руки кров'ю невинних жертв. А всіх їхніх злочинів і не зрахувати. Звірства Че-Ка у ранні роки революції, Крути, великий голод 30-их років, запроторення мільйонів на Сибір, Катинь, Вінниця, Львів, та інші злочини, за які ніхто нікого до відповідальности не тягне. Ніхто не судить тих, хто катував невинних в'язнів та націлював скоростріли на безборонні жертви масових розстрілів. Про це дволичні й нечесні засоби масової інформації світу мовчать, хоча ці злочини далеко перевищують те, чого доконали нацисти, які могли бути тільки невдалими учнями та наслідувачами жорстокостей, що їх вчинили совєти.

Історія вчила нас донедавна, що власну державність можна здобути тільки збройною боротьбою, і ми, йдучи за прикладом та слідами наших батьків, були послушні їхньому заповітові підняти зброю в слушний час. Однак, дійсність останніх років показала інакше. „Імперія зла" розпалася, бо, проіснувавши брехнею понад 70 літ, не могла довше втримати в неволі вільного духу поневолених народів. На руїнах цієї імперії постала українська самостійна держава без збройних конфліктів. Населення України в рішальному референдумі заявило однозначно свою волю жити самостійно без опіки „старших братів" ні сусідів. Ця подія була знаменним наслідком живучости ідеї української самостійної соборної держави, яку творили, підсилювали та продовжували всебічні стремління українського народу. Одним із них був теж чин І-ої Дивізії УНА.

На жаль, оцінка нашої участи в Дивізії залишається далі у великій мірі викривлена та неправильна в Україні. Суспільство щойно тепер зачинає довідуватись правду про нас, але багато з них ще вірить в те, що голосила про нас совєтська пропаганда, яка голосила неправду не тільки про нашу Дивізію, але теж про всі інші стремління до нашої державности. Це не дивно, інших інформацій вони не мали, будучи відокремленими від світу. У вільній українській державі цього року відбулося вперше врочисте відзначення 50-ліття постання Дивізії. Наші побратими з діяспори мали нагоду відвідати поля боїв під Бродами, та разом з побратимами з України розпочати заходи над віднайденням та охороною могил наших друзів, які там полягли та яких ми сьогодні згадуємо та віддаємо їм честь.

Подорож...

(Закінчення зі стор. 2)

стані „завішеного збудження", цей нереальний евфемізм набагато легше до справлення, ніж ціла процедура похорону та посмертного смутку.

На щастя, між замороженими досі мандрівниками у „заморозні засвіти", немає досі ні одного нашого земляка й не виявляється, щоб він колись з'явився, коли взяти на увагу, що всі діючі досі „заморозні погребники", в Ню Йорку, Філядельфії, Фініксі та Сан Франціско зголосили офіційно свої банкрутства.

Згідно з рішенням Головного Уряду УНС під час річних нарад на Союзівці у травні цього року, видаване кожного року число англомовного „Українського Тижневика" із світлинами і біографіями стипендистів УНСоюзу вислано цього року до передплатників і „Українського Тижневика" і „Свободи". Тому, що деякі читачі є передплатниками обох видань УНСоюзу, вони отримають два такі числа. Це не є пов'язане з будь-якими додатковими коштами.

Адміністрація „Свободи"

Празник св. Архистратига Михаїла

У неділю, 21-го листопада ц.р., о год. 1-ій по полудні в залі УОКЦентру у Філядельфії відбувся святочний обід з нагоди празника Української Помісної Католицької Церкви св. Архистратига Михаїла.

Відкрив святочний обід інж. Роман Левицький, голова парафіяльної ради. Молитву провів о. митрат Зенон Злочовський, настоятель парафії, після чого він побажав Михайлам і Михайлинам усяких Господних благ, а присутні проспівали іменинникам традиційне „Многая літа".

Безпосередньо перед святочним обідом мгр Роман Дубенко, ведучий святом, представив осіб, що сиділи за головним столом: інж. Романа Левицького, о. митр. Зенона Злочовського, о. Андрія Двуліта, що сослужив у Службі Божій з о. митр. З. Злочовським і виголосив проповідь (приїхав з Польщі до Чикаго і є гостем парафії свв. Володимира й Ольги), о. крилошанина Ярослава Шуста та паніматку Олександру, о. протоієрея Івана Миронка, настоятеля церкви св. Покрови, паніматку Марію, інж. Петра Гурського, який заступив Петра Косенка, голову парафіяльної ради церкви св. Покрови, Стефанію Воскрес, голову Сестрицтва св. Анни парафії св. Архистр. Михаїла. Представлено на залі також кількох знатних осіб, серед них Івана Криха, голову Патріярхального Товариства, та Дарію Кузик з Трентону, дуже діяльну в Патріярхальному Товаристві. Отець Андрій Двуліт виголосив коротке змістовне слово.

О. митр. З. Злочовський подякував отцеві-гостеві, Сестрицтву св. Анни за приготування смачного обіду та всім, що обслуговували столи, а також Анні Климовській за квіти, що прикрасили столи й авансцену.

Потім виступив політичний, громадський і мирянський діяч з України Іван Гель, на якого присутні чекали з великим нетерпінням. Він — довголітній в'язень совєтських тюрем і концтаборів. Тепер Іван Гель — член правління Львівської области, член і голова різних депутатських комісій. Він виголосив доповідь „Ситуація в Україні: політика, економіка й духовість".

Перед кавою і солодким проходила мистецька програма, ведучою якої була імпрезова референтка Юля Шашаровська. Першою виступила піяністка солістка Ірина Пелех. Вона виконала „Гуцульську токкату" Кос-Анатольського, „Прелюд е-моль" Барвінського та „Поему Карпат" Фомена. Її виконання сповнене музичних тонкощів, якщо йдеться про ледве вловлені риси музичного твору. У творах, що вона виконувала, відчувалось красу, грацію та чар мистецької форми. Вона — майстер передачі настрою. Словом, її виступ ціхував високий музичний рівень.

З рецитацією виступив Марко Клос, один з найкращих студійців Театральної Студії Молоді під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського. Виконуючи поетичний твір, він уміє відчути інтенцію автора та вміло передає її акторськими засобами слухачеві. Виконуючи „Стрілецьку шапку" Анатоля Курдидика, знаменито накреслив образ українського хлопчини, залюбленого у стрілецьку шапку, що її не покидав носити аж до моменту поранення в голову.

Мистецьку програму завершив Олег Марцинковський. Як кобзар він один з кращих, а як співак мусить ще наполегливо попрацювати над дикцією, щоб осягнути максимальну чіткість. Сам голос у нього добрий у всіх регістрах.

Юля Шашаровська, заповідаючи точки мистецької програми, до цієї функції вживає не лише свій сценічний досвід, але в неї є хист відібрати фрагменти віршів і застосувати їх до виконання окремих точок. Крім того вона ще звернула на себе увагу спеціяльним костюмом, що сама собі пошила. Нічого дивного, адже вона багато років була проєктанткою мод.

Празник св. Архистр. Михаїла пройшов у приємній атмосфері.

Яр. К-ий

ВИСТУПАЮЧИ ЦИМИ днями в Ісламабаді перед журналістами, прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто заявила, що ядерна програма країни буде мати мирну спрямованість до того часу, поки не виникне загроза безпеці держави. Вона підкреслила, що режим нерозповсюдження ядерної зброї повинен охоплювати цілу Південну Азію, в тому числі й Індію.

Концерт танцювального ансамблю „Громовиця" в Чикаго

Наше метрополітальне українське Чикаго щасливе і горде, що саме тут багато років діє-творить і прославляє надбання українського танцювального мистецтва 38-членна одиниця — танцювальний ансамбль молоді „Громовиця", що існує при парафії свв. Володимира й Ольги. Творчою душею та мистецьким керівником його є гуцулка Роксана Дика-Пилипчак. Вона з молодшого покоління, представниця гуцульського племени. Це вона часто підкреслює у своїх мистецьких задумах-постановках, завдяки яким глядач має ще одну нагоду полюбуватися її знанням гуцульської сценічної спадщини, ідентичністю її та чутливою душею гуцула, яку вона вміє знаменито передати у репертуарі „Громовиці".

Часто насувається на пам'ять спогад, що саме Роксоляна Дика, будучи ще 9-літньою гуцулочкою, у 1968 році разом з Юрієм Цепинським мала свій дебют на традиційному й дуже популярному в нашому місті „Веселому гуцульському вечорі", де пара діточок любувала очі і душі публіки, демонструючи красу й знання гуцульського танку та свій талант...

Тож не дивно, що й цього року українське Чикаго знову нетерпляче очікувало концерту „Громовиці". Нарешті настала субота, 6-го листопада. Ще задовго до початку концерту любителі українського танку і музики поспішали зі всіх сторін стейту Іллиной на концерт „Громовиці", не зважаючи навіть на вітряну зимову погоду, яка передчасно охотала у свої обійми наше місто.

Організатори цьогорічного концерту „Громовиці" відзначали своїм вечором історичну подію — срібний ювілей існування української католицької парафії свв. Володимира й Ольги у Чикаго.

Рівно о 7-ій годині на сцену, під музичний акомпаньямент, легким кроком ступили члени танцювального ансамблю „Громовиця", виконуючи точку „Привіт" (хореографія Роксоляни Дикої-Пилипчак; муз. В. Попивича). Опісля о. д-р Андрій Чировський, конферансьє на концерті, сердечно привітав присутніх, зокрема єпископа Чикагської єпархії Владику Михаїла, представників духовного і світського світів.

Цікаво було спостерігати, що 38-членний ансамбль „Громовиця" складається з парафіян аж трьох українських парафій: католицької свв. Володимира й Ольги, православних соборів св. Андрія із Блумінґтону та св. кн. Володимира у Чикаго.

У наступній точці під романтичні звуки музики М. Лисенка група танцюристів (Таня Лоско, Таня Караван, Роксана Дика-Пилипчак, Гриць Терлецький, Данко Дикий та Івась Пилипчак) виконала балетну точку — „Українську сюїту". Всі виконавці, одягнені у чорні костюми (задум Анни Чаюн), чарували глядачів, зіграно танцюючи до романтичної, невмирущої і так дорогої кожному українцеві музики нашого завжди живого композитора М. Лисенка. Численна публіка опісля винагородила виконавців заслуженими довготривалими оплесками.

Наступною точкою був „Американ гой довн" — стилізований танок, у якому мирно зігралися дві культури — полтавський „козачок" і американський „сквер денц". Забавно вбрані у мішанину українсько-кавбойської ноші виконавці, під звуки музики (уривки з американського фільму „Сім молодих для сімох братів", обр. І. Стеціва) танцюристи Я. Боднарук, Т. Данилюк, Л. Доміно, Л. Калін, М. Міськевич, Х. Яцків, Ю. Заяць, Г. Караван, А. Кузич, П. Масник, Я. Мельник та дует Т. Ожга і А. Джулинський знову зуміли забавити вибагливу публіку метрополітального Чикаго.

Опісля Тарас Петренко і Тетяна Горобець, члени відомої на еміграції музичної групи з України „Гроно", виконали в'язанку народних та авангардних пісень. Тим разом їхню поїздку за кордон фінансувала родина Тищинків, власників „Роял Інн". Гості з України також виконали пісню „Українська щедрота", а численним дітям, присутнім на залі, Тетяна Горобець заспівала пісню „Зайчик".

Черговою точкою, що чарівно розвивалася на тлі вдало задуманих декорацій — дрімучого тихого лісу, була постановка під назвою „Зрада", в якій режисер показала людські пристрасті та слабості — любов, довір'я закоханих, заздрість щастю інших, презирство та врешті зрада улюбленого і смертельна помста нареченої. Під звуки з опери „Наталка Полтавка" головні виконавці Таня Караван (циганка), Івась Пилипчак (Гриць) та Роксоляна Дика-Пилипчак (Калина) чарували глядачів своїм мистецьким виконанням, змальовуючи споконвічну трагедію людства — зраду вірної нареченої та її помсту за це вінчання.

Опісля група виконавців (Я. Боднарук, М. Гаст, Л. Доміно, Л. Калін, Т. Караван, М. Кузич, А. Ленгдон, Т. Лоско, Р. Мазуркевич, Р. Маркевич, М. Міськевич, Т. Ожга, Р. Пилипчак та Т. Ястрембська), всі зодягнені у стилізовані естонські костюми (задум Тетяни Шелехової), під акомпаньямент естонської народної мелодії виконали цікавий танок „Коло".

В історії нашої батьківщини ніколи не обходилося без сутичок з ордами татарів, тож і не дивно, що у концерті „Громовиці" було представлено козацько-татарську взаємоненависть, що дуже вдало показали наші виконавці у точці „Козацькі побратими".

Опісля публіку знов забавляло своїм гостинним виступом „Гроно", виконуючи в'язанку пісень, а на закінчення всі члени танцювального ансамблю „Громовиця" виконали традиційний „Гопак".

Варта уваги, що у цьогорічному концерті „Громовиця" конферансьє о. д-р А. Чировський з Канади вдало забавляв всіх своїми жартами з українсько-американської бувальщини. Однак найбільш популярною була його вдало перекладена на українську мову пісня-приспів до популярної американської телевізійної програми „Беверлі гілбелі", яку забавний о. Андрій назвав „Гуцульська ропа" і проспівав її слухачам. Публіка винагородила його довготривалими оплесками, бо для слухача це була справжня втіха: український гумор та заслужена відпруга і забуття від щоденних турбот.

Отець митрат Іван Кротець, парох собору свв. Володимира й Ольги, тепло подякував усім виконавцям, а представники молодечих і церковних організацій піднесли виконавцям китиці квітів під гучні оплески публіки.

Підсумовуючи, треба сказати, що ця чикаґська танцювальна одиниця — ансамбль „Громовиця" заслуговує на те, щоб відбула турне по містах ЗСА, а навіть України, якщо на це дозволять обставини та кошти.

Катерина Домашевська

У ПОНЕДІЛОК, 13-ГО ГРУДНЯ, сім американських астронавтів повернулися з неабияким тріюмфом на землю після 11-денного перебування в космосі. Ще більш важливим їхнім досягненням було успішне здійснення направи Габблівського космічного телескопу.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

ки Великобританії, Болгарії, Мадярщини, Казахстану, співголова Українсько-американського бюра захисту Прав Людини Володимир Буткевич, Патріярх УАПЦ Дмитрій.

Учасники слухань поклали квіти до меморіялу у Бабиному Яру та могил Василя Стуса, Олекси Тихого, Юрія Литвина на Байковому цвинтарі. Президент Української Правничої Фундації народний депутат України Сергій Головатий, відкриваючи читання підкреслив, що в Україні цього року приділяється велика увага відзначенню Міжнародного Дня Прав Людини.

Пресконференцію за підсумками роботи всеукраїнських читань дали Сергій Головатий, Володимир Буткевич, Володимир Іваненко. Головатий підкреслив, що увага присутніх була звернена на порушення в Україні прав людини у всіх відносинах. В. Буткевич відзначив, що Україна по всіх параметрах відстає від інших країн щодо виконання і підписання міжнародних пактів стосовно захисту прав людини. В. Іваненко зауважив, що учасники читань вважають за необхідне привести національне законодавство, що стосується захисту прав людини у повну відповідність з міжнародними нормами і актами.

У ДРУГУ СУМНУ ТА БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ —
20-го грудня — передчасного й невіджалуваного відходу в засвіти
моєї дорогої СЕСТРИ

св. п.

ЛІДИ САВОЙКИ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

в неділю, 19-го грудня 1993 р.
о год. 9-ій ранку в манастирі св. Йосафата, в Ґлен Ков, Н. Й. та
о год. 10-ій ранку в УКЦеркві св. Івана Хрестителя у Виппані, Н. Дж.,
в понеділок, 20-го грудня 1993 року, о год. 9-ій ранку в УКЦеркві св. Юра в Ню Йорку
в манастирі оо. Василіян в Римі, Італія.

Про пам'ять та молитви за вічну духом з нами Ліду просить

сестра — ВІРА САВОЙКА з родиною

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого і невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І ТЕСТЯ

св. п. інж.

ОМЕЛЯНА ЙОСИФА СМІШКЕВИЧА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в неділю, 19-го грудня 1993 р. в церкві Святої Трійці в Кергонксоні, Н. Й., о год. 8:30 ранку;
в суботу, 18-го грудня 1993 року
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., о год. 7:45 ранку;
в соборі Пресвятої Родини у Вашінґтоні, Д. К., о год. 9-ій ранку;
в церкві Покрови Матері Божої, Озон Парк, Н. Й., о год. 8-ій ранку;
в понеділок, 20-го грудня 1993 року
в соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порт, Флью., о год. 8:30 ранку;
в церкві Христа Царя в Бостоні, Масс., о год. 9-ій ранку.

Про молитви за душу покійного просять:

дружина — МАРІЯ
дочки — ОКСАНА КУЗЬМАК і ЗЕНЯ ЯВОРСЬКА з родинами

З жалем повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 8-го грудня 1993 р. по довгих терпіннях померла
наша дорога
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.

Татяна Кисілевська з Тютьків

Похоронена 11-го грудня 1993 р. зі собору свв. Володимира й Ольги на цвинтарі св. Миколая в Чікаго, Ілл.

Залишені в смутку:

діти — ВІРА ГНАТЮК з мужем ПЕТРОМ
БОГДАННА ПОПЕЛЬ з мужем ОРЕСТОМ
ХРИСТИНА НЕДІЛЬСЬКА з мужем СОФРОНОМ
внуки — ВОЛОДИМИР ГНАТЮК з дружиною ЛЕСЕЮ
РОМАН ГНАТЮК з дружиною НУСЕЮ
МАРТА КОЗБУР з мужем АСКОЛЬДОМ
ОЛЯ СПЕРКАЧ з мужем ЗОРЯНОМ
БОГДАН, ЛІДА і КАЛИНА НЕДІЛЬСЬКІ
правнуки — АНДРІЙКО і МАРТА ГНАТЮК
МИХАСЬ ГНАТЮК
ДАМ'ЯН, ТАРАС і МОТРЯ КОЗБУР
КАЛИНА СПЕРКАЧ
брат — ЄВГЕН ТЮТЬКО з дружиною ОЛЕЮ
братанка — ОСТАПА ШУРМА з родиною в Україні

Де тонко...

Наслідком ряду причин відчутно послаблюється підтримка праці громадсько-культурних та наукових установ українців діяспори. Серед різних невтішних явищ, навіть радісні зміни в Україні та акції приспішених допомог від'ємно відбились на ґрунті локальних потреб.

Не зважаючи на смутні і радісні фактори, наш діяспорний віз починає скрипіти. Хоча його колеса ніколи щедро намазаними не були, проте сьогодні вони котяться більше по інерції і часто „на сухому", викликаючи побоювання щодо долі нашого спільного дорібку.

Серед починів та установ, що опинилися в умовах особливої скрути знаходиться заслужена Українська Вільна Академія Наук із осідком і всенаціональними скарбами в Ню Йорку. Важко повірити, що надзвичайний тягар і непромінальна праця цієї унікальної установи протягом тривалих літ спочиває на плечах кількох самовідданих і високоінтеліґентних українок. На плечах вже літніх і не надто дужих. Але надто витривалих, цілеспрямованих берегинь.

Зростаюче число відвідувачів-науковців з України та чисельні прохання джерельних інформацій вимагають додаткової уваги, сил і коштів, якими ця установа похвалитися і в минулому не могла. Проте, і наперекір, вона могла похвалитися особливими осягами і здобутками в примноженні і збереженні українських духових здобутків.

Завдяки допомозі кількох своїх прихильників у Каліфорнії, цілком недавно в УВАН з'явилася якісна копіювальна машина, встановлено необхідний в сучасних умовах апарат „факс". Проте не довго тішились наші берегині: в ніч під кінець місяця листопада через виломане вікно... викрадено цінний „факс"! Цінний не стільки вартістю кількох сотень долярів, як його необхідністю і вигодою, яку не легко відновити. „Де тонко — там рветься" — мовить приповідка.

Можна потішити читача: „факс" вже придбаний завдяки співчутливим і добрим людям, яких в українській громаді таки не бракує. І це, мабуть, підтримує настрій і завзяття наших берегинь не лише УВАН.

З нагоди наближаючих різдвяно-новорічних свят пам'ятаймо коляду на продовження важливої праці людей та установ на форпостах українського життя. Починаю від себе.

Адреса: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the US. Inc., 206 West 100 ST., New York. N. Y. 10025.

Ол. Скоп

Св. п. о. митрат д-р В. Макух

З глибоким і неприхованим болем прийняли вістку про смерть о. митрата д-ра Василя Макуха парафіяни церкви св. Йосафата в Трентоні, приятелі та ґімназійні товариші з часів Академічної Ґімназії у Львові, колишні студенти Духовної Семінарії у Вашінґтоні, преподобні отці та владики нашої Церкви в Америці.

Бо ж не стало між нами ревного душпастиря, відданого педагога і виховника цілого ряду священиків і великого патріота.

Покійний о. митрат д-р Василь Макух народився 25-го лютого 1916 року в селі Піддубцях, що біля Угнова в Західній Україні, в релігійній патріотичній родині, в якій панували християнські засади життя та любов до свого народу і своєї церкви. Його батько Андрій і мати Текля з дому Матвієйко дуже бажали собі і молили Бога, щоб їх син Василь посвятився службі Богові і народові й став священиком. Сестра покійного Юлія стала Сестрою Мироносицею. Із родинного села покійного вийшло чимало священиків і громадських діячів.

Серед нелегких обставин довелося покійному пробиватися крізь життя. Однак обдарований непересічними здібностями за підтримкою своїх родичів та добрих людей він поступив до славної в Галичині Академічної Ґімназії у Львові в 1927 році і закінчив її з відзначенням в 1935 році. Покійний був не тільки здібний і працьовитий учень, але понад усе скромний, мав велике замилування до клясичних мов, історії і взагалі гуманістичних наук.

Після закінчення гімназії у Львові і однорічного перебування в Духовній Семінарії у Перемишлі за благословенством Владики Йосафата Коциловського та за підтримкою Владики Івана Бучка молодий обдарований теолог Василь Макух виїжджає при кінці 1936 року до Риму і тут, в Понтифікальному Університеті, після наполегливих студій здобуває ступінь доктора теології в 1943 році, а згодом, в 1948-му році — ступінь доктора філософії. В 1946 році приймає рукоположення і з того часу починаються його душпастирські обов'язки. Вже в 1948 році на доручення своїх церковних зверхників виїжджає до Америки і тут виконує різні духовні обов'язки, душпастирські і духовно-педагогічні як ректор Духовної Семінарії у Вашінґтоні впродовж майже 25 років.

Св. п. митрат д-р Василь Макух

Перебуваючи на різних парафіях в Америці в 1981 році покійний о. митрат д-р Василь Макух перебирає обов'язки пароха церкви св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж., які ревно виконував майже дванадцять років, аж до своєї смерти. Як високоосвічений теолог, професор-виховник і історик він вкладав свою душу, велике знання і любов до своєї церкви і народу у свої незабутні і повчальні проповіді. В цих проповідях, при нагоді різних релігійних святкувань чи національних відзначень, покійний отець митрат постійно нав'язував до історії нашого славного минулого, до історії нашої Церкви і нашого народу, все згадував про його долю і недолю, кріпив віру своїх парафіян в його недалеке воскресіння. Зокрема вже в останні роки не сходили з його уваги події в Україні які ще за його творчої душпастирської праці завершилися державною незалежністю. Про цю важливу історичну подію він із радістю і турботою згадував у своїх проповідях і за успіх нашого народу на новому державному шляху заносив щирі молитви разом із своїми вірними.

Вже тяжко хворий, свідомий свого недалекого відходу у засвіти він цікавився подіями в Україні, згадував про свій пройдений шлях, прощався і просив передати прощання своїм друзям-приятелям і товаришам із „Альма-Матері" — Академічної Ґімназії, до якої покійний мав особливу увагу і повагу.

Коли ж цей болючий день прийшов, 26-го жовтня ц.р., то вістку про його смерть подала місцева американська і вся українська преса. В дні 29-го вересня ц.р. при великій участи парохіян церкви св. Йосафата та приятелів і знайомих покійного із дальших і ближчих сторін о. декан Яків Мельник із Філядельфії в асисті десятьох священиків відправив Парастас з Панахидою за спокій душі о. митрата, співав церковний хор під керівництвом Макара Копаниці. На другий день 30-го жовтня Владика Володимир Паска відправив Заупокійну Службу Божу з Панахидою та прощав покійного о. митрата Василя Макуха від імені Митрополита Стефана Сулика і від себе та всіх владик Філядельфійської Дієцезії. Головне прощальне слово виголосив о. прелат Михайло Федорович.

Після Заупокійної Служби Божої та Панахиди отці на чолі із Адміністратором парохії св. Йосафата Франком Патриляком та за участю численної кількости парафіян і приятелів покійного провели його тлінні останки на місце вічного спочинку на українському цвинтарі в Лянґгорн в Пенсильванії.

Після всіх похоронних відправ в церковній залі парохії с. Йосафата відбулася традиційна тризна для возвеличення св. п. о. митрата д-ра Василя Макуха, в якій взяло участь багато парохіян та приятелів і знайомих Покійного. Тризну дуже гарно підготовило Сестрицтво при церкві св. Йосафата. За головним столом засіли отці: о. митрат І. Біланич, о. З. Золочівський, о Й. Денащук і адміністратор парохії о. Ф. Патриляк, які в час тризни промовляли, згадуючи своє знайомство і близькі взаємини із покійним о. митратом Василем Макухом, та підкреслюючи його чималі заслуги для нашої церкви в Америці.

Від імені парохіян церкви св. Йосафата і від імені колишніх гімназійних товаришів-одноклясників Академічної Ґімназії у Львові із жалем і неприхованим зворушенням прощав покійного автор цих рядків, у своєму слові змалював його як ревного душпастиря, педагога-виховника, вченого-теолога і українського патріота. На кінець від імені ґімназійних товаришів з Філії Академічної Ґімназії у Львові і жителів Бурси УПТ у Львові тепло прощав д-р Осип Оришкевич з Прінстону, згадуючи своє довголітнє знайомство та приязнь ще з молодих літ із покійним о. митратом Василем Макухом.

Зенон Городиський